

Lausunto

23.05.2024

Asia: VN/25113/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi valtioneuvoston jäsenen tehtävään liittyvästä karensista sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtioneuvoston kanslia on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi valtioneuvoston jäsenen tehtävään liittyvästä karensista sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta. Esitysluonnoksen mukaisen uuden lain nojalla voitaisiin rajoittaa enintään 12 kuukauden määräajaksi valtioneuvoston jäsenen oikeutta siirtyä toimikautensa päätyttyä uuteen tehtävään. Ehdotettua lakia sovellettaisiin sekä pääministeriin että valtioneuvoston jäsenenä toimiviin muihin ministereihin. Lakia sovellettaisiin myös valtioneuvoston jäsenyydestä vapautettuun henkilöön 12 kuukautta eron myöntämisestä.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää esitetyn kaltaista karensisääntelyä lähtökohdiltaan perusteltuna. Kuten esityksessä todetaan, luottamusta ylimpien valtioelinten toimintaan ja julkiseen hallintoon voidaan pitää yhtenä tärkeimmistä demokraattisen yhteiskunnan perusarvoista. Ehdotetun karensisääntelyn voi ajatella vahvistavan tätä luottamusta. Myös esityksessä esille tuodut Euroopan neuvoston korruptionvastaisen toimielimen GRECO:n sekä oikeuskanslerin kannanotot antavat tukea ajatukselle esitetyn kaltaisen sääntelyn tarpeellisuudesta.

Esityksen mukaan yksittäisen puolen vuoden karensin kustannus olisi noin 68 000 euroa ja lakiehdotuksen enimmäispituutta vastaavan karensin kustannus noin 135 000 euroa. Karensin määräämisellä on siis aina selvä taloudellinen vaikutus, jota ei voida pitää aivan vähäisenä.

Esityksessä hyvää on muun muassa karenssitoimenpiteiden suhteellisuutta koskeva sääntely, kuten esitetyn lain 6 §:n 2 momentin säännös, jonka mukaan: ”Jos tietojen hyväksikäytön, vahingon aiheuttamisen tai eturistiriidan mahdollisuus voidaan välttää rajoittamalla ilmoituksen kohteena olevan uuden tehtävän laajuutta, karenssi tulee rajata laajuudeltaan sitä vastaavaksi”.

Ehdotuksen 13 §:ssä säädetään asiakirjan julkiseksi tulon ajankohtaa koskeva poikkeuksesta. Esitetty muotoilu on mahdollista tulkita siten, että ministerin antamaan ilmoitukseen sisältyvät tiedot ja muut lainkohdassa mainitut tiedot tulisivat karenssilautakunnan päätöksen jälkeen julkisiksi myös siltä osin, kuin tiedot muutoin olisivat julkisuuslain perusteella salassa pidettäviä tietoja, esimerkiksi liikesalaisuuksia. Pykälän sanamuotoa voi olla jatkovalmistelussa syytä vielä tarkistaa epäselvyyden välttämiseksi.

Niemi Veli-Mikko
Sosiaali- ja terveysministeriö

Tervo Kalle
Sosiaali- ja terveysministeriö